

Nekaj o socialističnem gibanju na Primorskem

(Odlomek neobjavljenih spominov)

Nerešeno narodno vprašanje, narodni spori in nacionalizem so delali socialističnemu gibanju v nekdanji habsburški Avstriji velike p.e.glavice. Močno so motili in zavirali nastajanje in organiziranje socialističnega gibanja ter uredničenje razredne solidarnosti med proletariatom avstrijskih narodov. Ko je začelo to gibanje nastajati, in še dolgo potem, je bilo avstrijsko delavstvo močno pod vplivom liberalne buržoazije in njene politične ideologije. Slovensko delavstvo — ki se je začelo oglašati v sedemdesetih letih preteklega stoletja — ni bilo in tudi ni moglo biti izjema v tem pogledu. Dr. Ivan Prijatelj pravilno trdi v svoji knjigi »Janko Keršnik, njegovo delo in njegova doba«, da so se delavska društva, ki so tedaj obstajala v Ljubljani in v Trstu, spodbujala politično naslanjala na meščanske stranke. Ta trditve velja še posebej za Trst in Istro, kjer je gospodarski pritisk italijanske buržoazije posepeševal prebujanje narodne zavesti tamšnjih Slovencev in Hrvatov.

Tovariš Ivan Regent je našemu dnevniku odstopil pričujoči odlomek iz svojih še neobjavljenih spominov. Ze iz prvega dela tega odlomka je vidno, da je njegova vsebina nad vse zanimiva in hkrati ogromne važnosti za zgodovino tržaškega delavskega gibanja, tako kot predstavlja zanj osnovno gradivo pred kratkim objavljena Regentova knjiga »POGLAVJA IZ BOJA ZA SOCIALIZEM«, ki vsebuje njegove članke od leta 1906 do 1934. Z sedaj opozarjamo čitatelje, da bo tudi ta odlomek izšel v drugi knjigi Regentovih člankov.

stju in tudi na Goriškem v roke italijanske buržoazije in italijanskih veleposestnikov.

Dokler je imela italijanska buržoazija v imenovanih treh nekdanjih avstrijskih provincah vso gospodarsko, administrativno in politično oblast v svojih rokah, je odrekala svojim slovenskim in hrvaškim sodelavcem vse, razen oduševskih posojil, s katerimi je ropala njihovo ime, ki je bilo skromen rezultat njihovega dolgoletnega težkega dela, in tako izdatno pripomogla procesu njihove postopne proletariacije. Sam Giuseppe Lazzarini, ki se mu ne more očitati, da bi bil mlačno razpoložen do italijanskega nacionalizma, priznava v svojem že omenjenem sestavku, da

»dokler so Italijani imeli vse v svojih rokah, so Slovanci vse odrekli.«
Za navztek so jih pa še prezirali in zasramovali. Slovenci niso imenovali drugače kot »sciavi« (sužnji ali hlapci); tržaškim okoličinam so pravili tudi »baccoli« (šćurki). In to navzlic temu, da so vedeli, da so Slovenci obe žaljivi zelo boste izrekli. Skoraj vse tržaške in istrske italijanske anekdote so smešile Slovence in Hrvatse. Kdor je hotel koga hudo žaliti, mu je rekel »sciavo«, ali pa »croato«. Celo sam ustanovitelj italijanske socialistične stranke in Trstu Karlo Ueckar je bil užaljen, ko so mu »očitali«, da je »croato«. O tem pripoveduje Lajoš Domokos, eden prvih urednikov puljskega tednika »Il proletario« in tržaškega socialističnega tednika »Il Lavoratore«, v svoji knjigi, ki v njej opisuje tržaške februarske dogodke 1902.

»Uboji Ueckar!« — piše Domokos. — Ko pišem te vrstice, se ne morem ubraniti spomina na tvojo ljubzeno in melanholično osebnost; v moji duši še vedno brni odmev tvojega glasu, ko si — rezumirajoč po dolgem razgovoru misel Italijana in socialističnega gleda strankarskih in rasnih bojov, ki pretresajo Avstrijo — ogorčen vzkliknil: In na vse to mi razni Italijanski listi očitajo, da sem croato.«
Psovka je strašna. Domokos se čuti užaljenega kakor Ueckar in nadaljuje: »Uboji Ueckar! Nacionalistične kanalice in akademiki iredentizma... si upajo tebi očitati, da si croato.«
Tržaško italijansko delavstvo, ki se je v tistih časih še močno zapiralo v ozke meje domačega zvonika, je žvelelo pod vplivom »svoje« liberalne buržoazije in se silno ponašalo, da govori jezik tisoletne kulture, jezik gospodujočega mesta in gospodujočih slojev. Prav tako kakor italijanska buržoazija in italijansko malomeščanstvo je zviska, prezirljivo gledalo na prebivalstvo zalejda, ki je govorilo »jezik hlapcev«, in na vse, ki so ta jezik govorili v mestu. Kakorkoli se sliši nenavadno, vendarle je res, da je bilo razmerje med Italijani in Slovenci v Trstu — še proti koncu 19. stoletja močno podobno razmerju, kakršno je bilo v starih grških časih med svobodnimi in sužnji. Kakor so se smatrali v starih grških časih vsi svobodni — bogati in revni — za gospodujočo celoto proti sužnjem, tako so se imeli vsi tržaški Italijani — bogati in revni — za gospodujočo celoto proti Slovincem. Zategadelj se ni treba čuditi, da »socialist« Giuseppe Lazzarini postavlja v svojem navedenem sestavku in v vseh svojih spisih vse Italijane kot »svodilni razred« proti Slovincem, to je Slovincem in Hrvatov, ki so bili v časih, o katerih je beseda, večinoma nekvalificirani delavci, koloni in revni kmetje. Glede tega je zanimiv in tudi tipičen naslednji citat iz njegovega sestavka:

»Italijani — piše Lazzarini — ki imajo kot rasa ogromne prednosti, ki razpolagajo z mogočnimi sredstvi asimilacije, so naredili le zelo kratko pot v smeri dolžnosti in socialnega napredka. Slovane prezirajo, kakor je mogel le kak civis romanus prezirati sužnje. In ker verujejo v neomajnost svoje hegemonije, nečesto priznati niti obstoja svojih slovenskih sodelavcev.«
Prezir Italijanov do Slovencev in Hrvatov so ti plačevali, kakor se pravi pri nas, z enakim denarjem. Milo za drago. Kakor ti meni, tako jaz tebi.

(Nadaljevanje v torek)

IVAN REGENT

Levo vidite dosedanjega predsednika francoske republike Cotyja, desno pa novoizvoljenega predsednika tako imenovane pete republike, generala De Gaulleja. Coty je De Gaulle povabil prejšnjo sredo na večerjo in mu razkazal vse prostore predsednikove rezidence. Coty je namreč še vedno predsednik republike, čeprav je De Gaulle že izvoljen, toda uradno bo prevzel najvišjo funkcijo v državi šele po novem letu. Imel pa bo mnogo večjo oblast kot njegov predhodnik — približno tako kot imajo predsedniki ZDA

Danes bo De Gaulle Francozom napovedal povišanje davkov

Francoska vlada je včeraj sprejela konvertibilnost franka v vse valute

Proračun Francije za prihodnje leto predvideva 6.157 milijard in 700 milijonov izdatkov in 5.583 milijard dohodkov - Socialisti so sporočili, da ne nameravajo sodelovati v prvi vladi V. republike, kar je De Gaulle močno obžaloval - Francoske finance se ne bodo ustalile, dokler bo trajala alžirska vojna

PARIZ, 27. — Francoska vlada je imela danes sejo, ki je trajala od 16. ure do 18.15. Po seji je bilo objavljeno naslednje poročilo o konvertibilnosti franka: »V soglasju z drugimi evropskimi vlada, ki sprejemajo podobno reformo, je francoska vlada sklenila sprejeti konvertibilnost franka v vse tuje valute, tudi dolar, in sicer v korist oseb, ki ne bivajo na področju franka in ne v državah, ki imajo s Francijo dvostranske plačilne pogodbe.«
Kot posledico reforme mednarodnega statuta evropskih valut, je Francija danes generalnemu tajniku evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje sporočila svoj namen, da ukine evropsko plačilno zvezo ter da takoj uveljavi evropsko denarno pogodbo, ki je bila podpisana konec avgusta 1955. Številne države članice te organizacije so posiale podobno sporočilo.

Vlada je odobrila tudi odlok o ustanovitvi nove francoske denarne enote. Nadalje je odobrila novo mero za sprostitev zamenjav, ki je določena tako, da bo dolar veljal namesto 420 odst. 483,70 franka, kar pomeni razvrednotenje v višini 17,55 odst. Ko je sporecil vest o ustanovitvi težkega franka, minister za informacije Soustelle ni povedal, kolikšna je vrednost nove enote glede na sedanji frank. Vendar je splošno znano, da bi moral težki frank veljati sto sedanjih frankov. »Težki frank« bo postopoma spravljen v obtožni prihodnje leto, tako da bo ukrep do konca izveden v januarju 1960.

Sedanje razvrednotenje franka je že sedmo po letu 1944, ter dvanajsto po prvi svetovni vojni. Po novem bo štetil veljal tisoč 382,39 franka namesto dosedanjih 1176 frankov. Vlada je odobrila, kot sporoča poročilo po vladi seji, sledeče predloge, ki jih je postavil finančni minister, Pinay: 1. Proračun za finančno leto 1959 se prične s 1. januarjem. 2. Novo mero za zamenjavo francoskega franka in dolarja. 3. Ukrepe v zvezi s konvertibilnostjo franka ter novo mero za sprostitev zamenjav.

Finančni minister Pinay je po seji dejal zasnikarjem: »Po ukrepih o konvertibilnosti, ki so jih sprejele druge države, smo morali tudi mi sprejeti podobne ukrepe. Ne bi mogli vstopiti v Skupno evropsko tržišče, če ne bi izvedli konvertibilnosti svoje valute.«
Minister je potem sporočil, da bo general De Gaulle jutri po radiu imel izbrano poročilo, v katerem bo napovedal novo mero za sprostitev zamenjav v Franciji. Ta mero je pogumna ter dokazuje zaupanje vlade v državno valuto, je rekel Pinay. Ko je pojasnjeval proračunske številke, ki jih je vlada odobrila, je Pinay poudaril, da je proračun strogo uravnotežen. Določa strogo uravnotežen, do človeka strogo uravnotežen, ki bo privedel, če se bo strogo izvajal, do dokončne obnove dežele.

Nato je Pinay podal tele podatke o francoskem proračunu: vseh izdatkov bo za 6.157 milijard in 700 milijonov, skupnih dohodkov pa bo 5.583 milijard. Nova mero za sprostitev zamenjav bo znana šele jutri in bo uradno objavljena med izjavami, ki jih bo general De Gaulle dal ob 20. uri po francoskem radiu. Domneva pa se, da bo nova mero znašala 90 odst. Francija že dolgo let ni imela proračuna, ki bi tako omejeval izdatke in na tako težak način skušal priti do dohodkov, kakor to predvideva prvi proračun pete republike. Po enajstih urah diskusije, ki je bila večinah tudi ostra, je general De Gaulle davi sprejel svojo odločitev, potem ko je v veliki večini sprejel zahteve finančnega ministra Pinaya. Jutri zvečer pa bodo Francozi slišali De Gaulleja, ki jim bo po radiu povedal, da nalaganje novih davčinih ni bilo izključno privilegij četrte republike.

Peta republika je sklenila povišati davke v višini 250 milijard frankov. Proračun za leto 1960 pa predvideva tudi zmanjšanje državnih podpor v višini 250 milijard, kar se bo čutilo na vseh sektorjih. Francozi bodo zaradi tega morali plačevati več na železnih, v metruju, avtobusih, več bodo morali plačevati za prevoz itd. Neizogibna posledica bo, da se bodo povišala tudi živila ter sploh potrošni predmeti. Država pa bo še nekoliko znižala svoje socialne dajatve; ni pa še znano, na kak način.

Potem ko je skoraj v celoti sprejel Pinayev teze, ne da bi upošteval tudi še prej izražene teze Chalen-

dona, gospodarskega strokovnjaka Zveze za novo republiko, je generalu De Gaulle uspelo zmanjšati deficit proračuna od 600 milijard v preteklem letu na 580 milijard letos. Toda sredstva, da je do tega prišlo, so kar herojska in so pri socialistih naletela na najhujše pridržke. Zdi se celo, da je preteklo noč po ostrem spopadu med Pinayem in Molletom leta hotel takoj zapustiti vlado. In čeprav je ta svoj namen opustil, so vendar socialisti sporočili, da ne nameravajo sodelovati v prvi vladi pete republike, kar je De Gaulle zelo obžaloval. Ko bodo v opoziciji bodo socialisti v maloštevilni družbi komunistov in radikal-socialistov De Gaulleja hoteli socialistično zadovoljiti s tem, da je za štiri odstotke povišal zagotovljeno minimalno mezdo. S tem bo pa malo komu pomagano, ker se v Franciji skoraj nihče ne zadovolji že z minimalno mezdo.

V bistvu se De Gaullova avsteriteta spreminja v očitno in občutno povečanje živcev srednjih in nižjih slojev. Povečanje davka in zmanjšanje državnih podpor bo povzročilo dvig cen, k čemur bo znatno pripomoglo tudi razvrednotenje franka, ki bi že samo dovedlo do zvišanja cen za tri do štiri odstotke, kot so preračunali strokovnjaki. Razvrednotenje franka je bilo sklenjeno iz dveh glavnih razlogov, za olajšanje vstopa francoskih produktivnih sektorjev v skupno evropsko tržišče in pa zato, da bi le-ti zmogli sprostitve zamenjav, ki se bo povišala od 40 na 75 odst., da bi tako francoska vlada lahko izpolnila svoje obveznosti. Brez te operacije popravka franka bi bili francoski industriji gotovo v velikih težavah. Pozitivna stran De Gaullove operacije je obstaja v njeni popolnosti. V resnici gre namreč za program reform, ki se nanaša istočasno na vrednotenje denarja, na režim mednarodnih zamenjav, na zunanjo trgovino in proračun s državnimi podporami in socialnimi dajatvami. Po svoboditvi gotovo še ni bilo takega načrta. Toda v obeh izkušenejših ekonomistov ima operacija vendar tudi dva negativni plati. Prva obstaja v tem, da se je na področju svobodnih pogajanj z razvrednotenjem franka vsaj za okrog 15 odstotkov že precej časa računalo. Drugo neprimerno bolj važno dejstvo pa je, da ni mogoče imeti stalne valute brez stalnih finančnih. Francoske finance pa ne bodo stalne vse dotlej, dokler jih bo kot kaka bolezen izpodjedala alžirska vojna. Številni opazovalci, ki soglašajo o neizogibnosti današnjih ukrepov francoske vlade, govorijo o zmagoslavju klasične finance. To naj bi bila zmaga finančnih strokovnjakov, ki nimajo političnih odgovornosti; pol zmage, če že ne pol poraza, za finančnega ministra Pinaya ter poraz za socialistično vlado.

Pustimo za sedaj ob strani vprašanje, zakaj Lazzarini postavlja proti Slovanom Italijane kot razred. Povedati pa je treba, da je velik del, morda celo največji del svojega bogastva ta »vodilni razred« — namreč italijanska buržoazija — imbral v prvi polovici prejšnjega stoletja, ko je razsajala v Istri nezadržna kriza kmečke male posesti. Do te krize pa je prišlo zaradi strahovite zaostalosti tamonjega poljedelstva in zaradi tega, ker ni bilo prav nobenih ukrepov v korist malih posestnikov. Ta razred si je nabral svoje bogastvo z oduševskimi posojili in tako, da je za majhen denar kupoval posestva, ki jih je sam spravljal na boben. V Trstu je bilo drugače. Tržaška buržoazija je bogatela s trgovanjem, dasi je rada segala tudi po načinu bogatenja istrske buržoazije. Toda gospodarski odnosi med Italijani in Slovenci v Trstu so bili isti kakor med Italijani in Slovenci v Istri. Ti gospodarski odnosi pa so določali tudi politične odnose. Tedanji avstrijski kurialni volilni sistem na podlagi razrednih privilegijev in dohodninskega davka je nujno izročal vso deželno oblast v Istri, v Tr-

Giuffrè: »Ne jezite se minister Preti: poznam namreč nekega kapucina...«

(Nadaljevanje na 8. strani)

ARKADIJ AVERČENKO

Božanska žena

Tugukov se obrne k svoji mladem prijateljki Bikovu in ga vpraša: «Zakaj pa ne pridete kdaj zvečer k nam? Predstavil vas bom svoji ženi, ki je nenavadno pametna in, zagotavljam vam, prava lepota. Poje, pleše in igra božansko. Skupaj bomo preživeli lep večer.» «Hvala, prav rad,» odgovori Bikov, sočutno pogleda Tugukova in pomisli: kako so ljudje bedasti. «Odlučno. Ne boste se dolgočasili. Jelena je pametna in ima prekrasno telo.» «Pridem jutri zvečer, prav gotovo,» živahno zagotavlja Bikov in hkrati pomisli: ubogi norec.

Bikov je na obisku pri Tugukovih. Kot pravi ljubitelj lepote se je čutil negovan in rokam Jelene Ivanovne, ki je stregla s čajem in v obilico ljubkost. Medtem je občudoval še ostalo... «Da,» reče Tugukov, ko da je upam misli svojega prijatelja, «moja žena je zares božanska. Sedaj pa vaju moram, žal, zapustiti. Imam zelo važen posel. Jelena, zlato moje, prepričan sem, da se ne boš dolgočasila, ker te zapustim v prijatni družbi. Pa se dobro zabavajta...» «Potrudil se bom!» je zagotovil Bikov, pri tem pa se mu je glas tresel. «Vrnil se bom okoli enajstih, prej ne. Na svidenje, zlata moja...»

Dva tedna pozneje. Bikov je spet na obisku pri Tugukovih tokrat v prostorni sobi, pokraj Jelene Ivanovne, ki sedi pri klavirju. Mož zamisljeno kloraka po sobi gor in dol. Kakor se približuje in oddaljuje od klavirja, tako se tudi pogovor med Jeleno Ivanovno in Bikovim nekak čudno menja. Ona reče: «... že tri dni te ni blizu, kar me skrajno žali in vznemirja...» A ko sliši, da se približujejo možovi koraki, takoj nadaljuje v ravnodušnim glasom: «...na stricem posedstvu, kjer sem bila na počitnicah, je bilo zelo veliko malin, jaz pa sem nora na nje... vendar na tebe sem še bolj nora in želja tvojih poljubov, ki... in, tes dan sem jih iskala po grmovju ter se sladkala s tem čudovitim sadežem... toda če me varas s kakšno drugo žensko, gorje ti. Strašno sem ljubosumna in... da, sodim, da je čaj z malinovitim sokom zelo okusen...» Sedaj je prišel na vrsto Bikov. Dejal je: «... toda s katero naj bi te varal, duša moja, zlata moj slavec... ni bil ne slavec in ni kanarček, pel pa je čudovito lepo; nekdo sem ga bil pozabil namreči in naslednje jutro... najbrž bom prišel jutri, ko bo toj mož odšel v urad...» «O! Tako je to? Tako? Imenitno!» — je nad njunima glavama jezo zagrmel Tugukov. «In vi, mladenič, tako nedostojno izabljate moje zaupanje? O, prav nič ne bom oviral važnih ljubezenskih izlivov, lahko grem... lahko se vama umaknem... in to takoj ter za vseleti!» Jelena Ivanovna je glasno kriknila ter poskušala, noža pomiriti in potolažiti. Toda ta je vse njeno izgovornost in priklonjenje odločno odbila in hladno rekla: «Ne potrebujem ne izgovorov ne pojasnil. Slednje sem jasno spoznal, kdo stvari stoji in odhajaj!»

«Če ko je mož z bolestinami razum v obrazu odšel,» je Jelena Ivanovna vrgla glavo na prsi in izbruha v krevčev jok... Nato izdignila glavo, si obrisala solze in čisto mirno rekla: «O, ni gre k vragu! Sedaj dovolj srečno živela drug drugem, mar ne, sonce noj?»

Rudolf Saksida

OB PRAVKAR MINULI VAŽNI OBLETNICI V SLOVENSKI SLOVSTVENI ZGODOVINI

Pred dobrimi sto leti se je rodil Martin Krpan junak, kakršnega slovenski narod prej še ni imel

JOSIP VIDMAR: «Martin Krpan je kratka povest, ali veličina simbola in bogastvo duha, ki se izživlja v njem, ustvarjata vtis, da si bral obsežen roman, ki je poln pisanega, zanimivega, velikega življenja»

Pred sto leti se je slovenskemu narodu rodil junak, kakršnega do tedaj ni imel. Pomenil je iz plošč domišljije 27-letnega Levstiča, ki je bil prav tisto srečno leto 1858 na višku svoje ustvarjalnosti kot pesnik in pisatelj. Poleg Toninih pesni in Martina Krpana, še isto leto nastajalo tudi Popotovanje od Litije do Cateža in so izšle Napeke slovenskega pisanja. Realist Levstič se je prav z Martinom Krpanom uveljavil obenem kot vzoren simbolist. Slovenci so videli poselje v njegovem junaku vse do danes posebej simbol ljudske moči, ki se po svoje izživlja in si sredi danih razmer in okolinskih razboritov kriči lastno pot. Krpanove podedbe se je v sto letih prijelo nekaj litkega banega para in sijaj, ki so ga pri vsakem narodu delci žensk junaki, predstavniki neuničljive sile svojega naroda. Teh sto let se ne sestoteka izkristaličevalo na osnovnih idejih Krpana, ki so se prvi seznanjali z junasti slovenskega sinaka; in se še danes iskrijo mladini in odraslim, ko se zmeraj znova vračajo k tej edinstveni uporabi ljudske miselnosti, kreposti in telesne krepkosti. V teh sto letih je vključeno na tudi tista slavna doba, ko je v Sloveniji odmevalo vprašanje: «Liti ali ne liti?» in je narod sredi navih Bradvos skoval mesarico in si stalni kraj, da je v narodnoavobodilni borbi ubral pravilno pot samoohranbe ter se ob rami drugih narodov dokopal do lastnega mesta na soncu.

(Ilustracija Hinka Smrekarja)

OHRANIMO SPOMENIKE

(Plošča na Opčinah iz l. 1778)

Openski spomenik je v nevarnosti. Na mislim s tem spomenikom padlim, niti O. beliska, marveč najstarejšo spominsko ploščo na Opčinah iz leta 1778, na križpotju glavne ceste in ceste na Prosek, nasproti Prosopetnem domu. Gre za skoraj 200 let star spomenik, drag vsem pravim Opčincem, katere koli narodnosti so. Navajeni so nani, da ga vidijo tam ob srednjem križišču v sencii kostanjev in bi jih globoko prizadelo, če bi izginil ta najbolj častiljivi spomin na stare Opčince, pa če se tudi ne zavedalo točno, za kaj gre. Pred skoro dve sto leti, ko je bila obnovljena trška deželna uprava, je bil spomenik v celoti svetlil svetelneval grof Karl Zinzendorf, saj pisal o njem že zgodovinar v «Enciclopedia Italiana Treccania, da ese je po njegovih zaslugi začetno mnogo hitrejši razvoj za trško mesto in gosparstvo. Naš zgodovinar Matija Sila pa piše o njem v svojem «Trstu in okoli-

ja» iz l. 1882 na str. 193: «Trščanski spomenik na Opčinah, ko se je dodelala esta-za cesta, takrat imenovana spnova cesta, kakor pravijo napis na plošči pred vna- -njakom openskimi: 'Na ar- -tea nova nunc spopucato nomine Zinzendorfia, auctore Carolo comite A. Zinzendorf, Ordinis teutonici commendatario aulae caesareae consiliario itd.'» Sveda je bila ta prva takratna, čista, še slaba in primitivna. Za njo je M. Sila na istem mestu o njej: «A cesar Jožef II. se je menda izrazil o njej: 'Dva sebi pripisujeta vola bi govorilo boljše čisto izpeljana Včasih so vprigli do 40 parov volov, da so izrekli voz iz Trsta, in ako se je dol greva ustavo zlomil, zdr-

V slovstveni zgodovini, v zgodovini mladinskih gibanj in tudi v zgodovini posameznih šolskih zavodov srečujemo večših kar obširna poglavja o dijaških revijah. Destokrat gre za liste, ki so bili napisani z roko v enem samem izvodu, včasih v nekaj izvodi, dokler se niso uporabljali kakor raznovalni načini, ki so pripomogli do večje razširjenosti. Zelo pogosto najdemo v takih listih, kolikor so se ohranili, imena poznejših književnikov ali ljudi, ki so drugače postali pomembni v življenju svojega naroda. Lahko bi pravzaprav trditev postavili narobe: skoraj vsi književniki, ki so školi srednje šole, so že v svojih študentskih letih sodelovali pri takih internih, še skromnih dijaških listih, saj je bila v mnogih primerih prav njihova pobuda, da so se tak listi sploh ustanovili. Na tržških srednjih šolah imamo tudi dijaško revijo, ki ji je že zagotovljeno trajno ime. Gre za literarne vaje, ki so letos pričele svoj deseti letnik. Od skromnih početkov na ciklostilu so se

pr. Cankarjevo, prozoti! Med obema je verna in realistična, ki jih je v ljubljanskem Zvonu vzgajal Levstič, urejevalec Levstičevih spisov in Cankarjev profesor slovensčine na ljubljanski realki. Pri Levstiku pripoveduje zgodbo kmet Močlar, kateremu je pisatelj posodil svojo živahnost in dovornost, Močlar nje mu pa svojo domačo besedo, slikovit izraz, kleno sedrnatost, iz katerega okolišči vzete primere in reči ter posemihljivo kmečko gledanje na cesarske ljudi in razmere Levstikov slog ima nekaj grčaviosti in trdot, ker je bil tudi oče tega slova glav in trd, Levstič je tako dosleden izvajalec svojih slovstvenih teorij, da nikoli ne stopi iz vsakega kroga in se zdi pri njem tudi Duna je obsežna vas, kjer ni mesta za poglobljene duševne analize. Šimo Stritarja, Jurčiča, Kersnika, Tavčarja, Trdinca, Mencingerja in drugih pa se je slovenska proza v petih desetletjih do Cankarjevih umetnih in izpopolnjenih, da je mogla veliki Vrhničanu služiti kot voljno in nenavadno občutljivo orodje pri njegovem odpiranju najbolj skritih kamric človeške srca v obsežni galeriji slojev in slogov. Zato je v spomeniku slavnega gradbeniškega učenjaka Karlu VI. itd. Zato za tršno pričakujemo, da lep zgodovinski spomenik ne bo izgubil, pa če tudi morda le zaradi kakšega omejenega gradbeniškega utilitarizma — na kako grobno ali v najboljšem primeru v zgodovinski lapidari pri Sv. Justu. Tudi Superintendant za umetnost in spomenike je s tem opozorjen, čeprav smo prepričani, da ne prvič.

Najbolje bi bilo, da se spomenik dostojno arhitektonski sistemizira prav na mestu, kjer stoji, kvadratno s kako malenkostno spremembo prostora zaradi prometnosti kraja, ki mu pa v glavnem ni v oviro. In to je, kar je treba, ker je bil prvotno tam postavljen, temeljevali zato, ter zagnamuje prostor, kjer je stal stari openski vodnjak, ki ga Matija Sila, se omenja. JELIČIČ

Za današnje Slovence in zlasti za mladijo je to novi zvezek neprecenljiv dar, ki po svoji važnosti prekosa mnoge prejšnje. Saj so prav ti Levstikovi spisi v ceneni prirodni izdaji zelo primanjkovali. Se zmeraj ima vso veljavno Stritarjeva sodba, izrečena pred 88 leti, «Kdor bo pisal kdaj zgodovino slovenske proze, se bo moral ustavit, ko pride do Krpana, pa pogledati nazaj — potem naprej in ločevati prozo pred Krpanom in za Krpanom, kar je naših boljših prozakov, vse je šlo za njim; saj je bilo pa tudi prav.» Če mlad pisatelj danes prebira Krpana, se ne more ubraniti njegovega nemaljivega čara, občudovati morna pripovedno mojstrstvo mlodega Levstika in če priložnost vesele, si mora odkriti priznati: «Če hoče pisati iz ljudstva in za ljudstvo, ni je boljše poti kakor hoja za Franom Levstikom.» In vendar — kakšna razlika med Levstikovo in n.

ljenosti. Uredniško spretna beseda, pregledno pojasnjajo slovenske slovstvene razmere v desetletju pred Krpanom ter preide nato v kritično obravnavanje naučanka Napaka, ki so prve izšle v Novicah 1858 ter na mad-povzdigovile Levstika v sredsrednjo kritično osebnost v slovenski kulturi. Popotovanje od Litije do Cateža je Levstič začel v pozni jesni 1857 in ga nadaljeval sprosti v Slovenskem glasniku od januarja do maja 1858. Blaz Tomaževič je zopustil svoje sodbe o tem spisu v trezno pretehtane stavke: «Levstikovske programske misli povezajo v enoto Kopitarjev in Vukov narodni utilitarizem s svobodnejšim umetniškim ustvarjenjem in prepletajo romantično z realizmičnim hotenjem... Zato je močno vplival na estetsko miselnost sodobnikov. Ta moč je bila tudi v očeh svetojstvanja v razgovoru s Hinko Smrekarjem, da mu je v svojih risbah postavil primeren spomenik, ki preroči, da se bodo še drugi likovniki oprijeli ob njem in izklesali v njem podobo zdrave ljudske sile.

Med 24. in 25. stranjo je vrimenih osem listov iz re-produkcijami slik Hinka Smrekarja (1893-1942) po veliki izdaji iz leta 1917 dodano je poglavje o Hinku Smrekarju izpod peresa dr. Staneta Mikuzja, ki ugotavlja: «Nikoli prej in nikoli kasneje ni bil Smrekar tako konstruktiven in celovit kakor v teh prelepih ilustracijah. Med sodbami priznanih peres na robu platnice je zanimivo mnenje Antona Slodnjaka iz 1954, da je šlo Levstiču takrat za preporod ljudstva in izobraženca s pomočjo izvorno zasnovane literature. Se pomeniljevske je ugotovitev Otona Zupančiča iz leta 1931: «Franc Levstik ni za našo pranje nič več in nič manj nego. Prešeren za vezano besedo; temelj in vogelkni. Sto let življenja med slovenskim ljudstvom in orjaku Martinu Krpanu prav nič otkrnilo njegove življenjske sile. Stoletni Krpan se dviga v slovenski zavesti čilej in podčlejši kakor ob svetoj postatnu v zavesti tedanji Močlarjevi. Povzpeli se je na stopnjo branilca in čuvarja človeških pravic zoper kakršno koli nasilje, tlačenje in zatiranje. Če je pred tridesetimi leti navdihnil Hinka Smrekarja, da mu je v svojih risbah postavil primeren spomenik, je pričakovati, da se bodo še drugi likovniki oprijeli ob njem in izklesali v njem podobo zdrave ljudske sile.

«Literarne vaje» so stopile v svoje deseto leto

razvile v pravo tiskarno revijo, ki sicer nima značaja izključno dijaške revije, temveč je že kombinacija, kjer poleg dijakov sodelujejo tudi profesorji. Toda diajakom je pripušeno prav leposlovje, to je tisti del revije, kjer se vzgajajo novi literati. Vsako seme ne rodi sadu in tako tudi vsi sodelavci «Literarnih vaj» ne bodo pesniki in pisatelji. A res pa je, da so se nekatera imena, ki so se najprej pred časom skoraj sramežljivo skromno pojavila na straneh «Literarnih vaj», že pokazala tudi drugod, kjer se od sodelavcev že zahteva določena dovršenost. Ena od bivših sodelavk te dijaške revije se je pa že opogumila in stopila pred javnost z lastno knjigo. Vedno moč s simpatijo sledi razvoju «Literarnih vaj» (čeprav nismo vedno vsega pohvalili) in zadovoljni smo,

ni bila posebno zadovoljna, vendar je izbrala dve povedi, ki si bosta delili nagrado. Ti dve epovesti sta Tako je moralo biti, ki jo je napisala Lučka Komac iz Gorice, ter Spomini, katerih avtorica je Metka Kacin iz Trsta. Čeprav ni mogoče po prvih dveh nadaljevanjih dati tako končno oceno, bi vendar pripisovali več literarnosti prvemu prispevku kot drugemu, ki je le dokaj subparno pripravevanje ne prav zanimivega dogodka. Sicer pa se je v prvih dveh številkah zvrstilo že lepo število sodelavcev, ki jih ne bomo vseh posebej omenili. Razmeroma maloštevilni so prispevki pesni in Danica Radović, Riko Adamič in Maja Okorn zaslužijo za svoje pesniško delo pohvalo. Z veseljem pa ugotavljam, da je bil v letošnjem letniku nastavljen lep korak naprej s prispevki Danila Lovrečiča. Uredništvo je treba poivitali, da je njegova dva prispevka objavila. Mogoče nam v Lovrečiču raste dober satirik. Vseokrog pričakujemo od njega, da bo napisal še kako takšno, kot sta njegov Problem v prvi številki ter Stierje pitčki v drugi. Pri nekaterih mladih piscih je opazen tudi smisel za humor (n. pr. Pavel Metzler). Mnogo humorja kaže tudi Riko Adamič in svojih risbah. Toda dobre slikarske prispevke imajo tudi Pavel Čerši, Andrej Oskorn, Boris Sanein, Neva Zafred, Marija Bolko, Matjaž Hmeljak Lavro Ferliar, R. Sedmak in Kober. Smemo pričakovati, da nam bo kateri izmed teh imel s svojimi deli še marsikaj povedati. V tej zvezi naj tudi omenimo, da so se «Literarne vaje» lepo spominje šestdesetletnice prof. Avgusta Cernigoja.

Dijaki spremljajo tudi kulturne dogodke pri nas in o njih sami poročajo. Kat smo omenili, sodelujejo pri reviji tudi nekateri profesorji, ki predvsem opozarjajo na nove knjige, ite-rijarske Prvi pisani viri ljubljanskega pa bo diajkom lahko rabil kot nekaka skripti. Mimogrede (pravzaprav pa niti ne samo mimogrede) omenjamo, da bi mogli biti jezik na kakem mestu boljši in isto vlogo za kako stilistično pomanjkljivost.

Andrej Budal

Med 24. in 25. stranjo je vrimenih osem listov iz re-produkcijami slik Hinka Smrekarja (1893-1942) po veliki izdaji iz leta 1917 dodano je poglavje o Hinku Smrekarju izpod peresa dr. Staneta Mikuzja, ki ugotavlja: «Nikoli prej in nikoli kasneje ni bil Smrekar tako konstruktiven in celovit kakor v teh prelepih ilustracijah. Med sodbami priznanih peres na robu platnice je zanimivo mnenje Antona Slodnjaka iz 1954, da je šlo Levstiču takrat za preporod ljudstva in izobraženca s pomočjo izvorno zasnovane literature. Se pomeniljevske je ugotovitev Otona Zupančiča iz leta 1931: «Franc Levstik ni za našo pranje nič več in nič manj nego. Prešeren za vezano besedo; temelj in vogelkni. Sto let življenja med slovenskim ljudstvom in orjaku Martinu Krpanu prav nič otkrnilo njegove življenjske sile. Stoletni Krpan se dviga v slovenski zavesti čilej in podčlejši kakor ob svetoj postatnu v zavesti tedanji Močlarjevi. Povzpeli se je na stopnjo branilca in čuvarja človeških pravic zoper kakršno koli nasilje, tlačenje in zatiranje. Če je pred tridesetimi leti navdihnil Hinka Smrekarja, da mu je v svojih risbah postavil primeren spomenik, je pričakovati, da se bodo še drugi likovniki oprijeli ob njem in izklesali v njem podobo zdrave ljudske sile.

«...primo biž kobilico in tovor z njo, pa jo prenese v stran, da bi je voz ne podrl». Ilustracija Hinka Smrekarja za izdajo Martina Krpana leta 1917

TUDI NEMCI SE PUSTE VODITI ZA NOS

Parada človeške neumnosti

V Nemčiji na veliko prodajajo razne «čudežne» aparate z zvenečimi nazivi: Phylaks, LuGe in podobno, ki v resnici služijo le za polnjenje žepov njih prodajalcev

Lepo dekle — pravzaprav mlado poročena žena — doma v Kopru, rodom pa mešanica slovenske in makedonske krvi. Jo bomo videli na ljubljanski televiziji?

Zdravilom iz preteklih stoletij — v prah stolčnim krastacem, amuletom, zagovarjanju — se danes le sme...

Reklama je prva — zato imajo vse naprave te vrste lep zunanji videz. Izdelane so iz obloženega lesa, kovine ali pa iz umetne mase...

Ob vsem tem se seveda vsakemu treznemu človeku vsiljuje vrsta vprašanj. Predvsem se moramo zavdati, da razširjanje takih...

golelo, proti prodajalcem pa so uporabili prav drastične mere. Se temeljitejši so bili Ni...

ni špekulant, ki je tisti hip šel mimo, je spoštljivo snel svoj klubok pred mogočno kahljo.

Preveliko bogastvo je morda težje prenašati kakor revščino. Vsakemu, ki je v veliki denarni stiski, svetujemo, naj gre h gospodu Rotschildu...

«Kako vam gre?» je vprašal nekdo nemški pesnik gospoda barona. «Prismojen sem,» je ta odgovoril. «Kot kler ne meče denarja skozi okno,» je rekel pesnik...

Kako je Ceferin Kobilica snubil

To mi je pravil Ceferin Kobilica sam, ko sva sedela ob kistem cvičku pod Trško goro v lepem jesenskem popoldnevu. Bil je dokaj zgovoren človek, cvetočega zdravja in nosu, kar je pričalo, da je bil onet obiskovalec priljubljene Trške gore. Pravil mi je tole:

Tudi pot nazaj je bila, kot je morala biti, vsaj, kar se dekoracije tiče, čisto v stilu. Z luno sem bil dobro postrežen, pa tudi zvezdic ni manjkalo. Sedaj ali nikoli, sem si mislil in začel.

Tu pa sem imel priložnost, da se najem in napijem do mile volje zastoj. Moje ubogo, stradajo vaje no telesa, ni moglo prenesti tega obilja brez katastrofalnih posledic. Ni še dobro izreka moja imena, sem kot zajec skočil za grm in nato v gozd. Deklica je smrtno užaljena odkrila sama domov. Da bi se ji opravičil? Neumnost! Deklicam se morava govoriti o rožicah, najljubših, o luninem svitu in slavkuh v grmočju, a ne o metuljih in čvrčevanju v trebuhu. No dekletce je seveda zelo drugače. Moj tekmeč je imel pač večjo srečo, ali pa boljše črevesje. In tako begam šč vedno po suhem kot večni mornar in iščem svojio Sento. Kudarkoli se pripravim, da bi kakšni deklici izrazil svoja čustva, me prime isti občutek, kot takrat in tako ostane vse pri nezgovornih besedah. Smola, kajne? Kaj hočem? Ni pomoči! Zato vam svetujem: Čuvajte se cvička.

MIRKO LJUBIČ

Sleparija proti raku: ó-levit tehnični nesmisel, zmešnjava žičnih spiral, kos bakrene pločevine in stikalo. In ta naprava naj bi preprečila rakasta obolenja!

Proti zemeljskim žarkom naj bi ščitil «Phylaks» ki je kaj lična škatlica, lepo polirana, notri pa je zvitek bakrene žice

naprav ne pomeni le sleparije, ampak tudi resno nevarnost. Oseba, ki kupi Phylaks, Stator ali kaj podobnega, ne bo odšla k zdravniku niti v primeru resne bolezni. Tako se prostovoljno podaja v smrt na tisoče bolnikov s tuberkulozo, rakom in drugimi boleznimi, ki bi se jih dalo v začetnem stadiju skoraj zanesljivo ozdraviti.

Pričaokval bi seveda, da bodo oblasti razširjanje teh naprav povsod preprečile. Borekoda to tudi store — tako se v Švici do kraja iztrebili Phylaks in slične naprave, ki jih je prej kar milijoni!

HEINRICH HEINE:

Moč in beda milijonarjev

Pred več leti, ko sem se bil namenil h gospodu Rotschildu, je streljal ravno nesel njegovo nočno posodo prek hodnika in neki bor-

O GRENKEM «CYNARJU», GOTILDU IN LEPIH BIZANTINSKIH MOZAIKIH

Ker so bombardirano baziliko v Raveni morali popraviti, so sneli s sten 1400 let stare znamenite mozaike

Pred 31 leti sem prvič občudoval bizantinske mozaike v Raveni. Lani sem lahko z roko odtipal one, 1400 let stare, ki sicer blešče visoko, tik pod stropom sv. Apolinarija novega. Od bomb zmanjano baziliko očajujejo, pa so jih sneli in razstavili v muzeju ob sv. Vitalu. Ta edinstvena razstava je vzbudila toliko zanimanja, da so jo podaljšali še drugo leto. Saj tam spoznaš, da modernizem ni izum naše dobe; je ena od neštetihih oblik likovnega izražanja. Seveda s slikarskim materialom V. stoletja ne bi dosegel tako čarobne pestrosti barvnih prelivov. Tedaj ni še bilo barvne kemije. Toda takratni bleščeči emalji so tej se danes kos. Njih zar je uporabil bizantiski umetnik za sestavo slik iz drobov v tehniki mozaikov.

Praviš v minuti še poldrugi milijon na televiziji in ravno toliko se vsak večer za kinoreklamo. Dnevno težki milijoni za in še težji in neprijetno grenke pi-jače, to je žeječa reklame, nove veselice. Toda danes se to ponavljata tudi v Švici. «Cynar» reklama tam preganja ljudi od zore do polnoči, dokler ga ne prične kupovati. Petziol pa tovarne in veleposresta. «V Lugu popijeva raje ko zarez Alban, drugi pa naj pijejo oni grenki izcedek, proti obrabi možganov.» Kmalu sem okusil to izvrstno vino. «Izborni, ali ne?» Ne vem zakaj država ne postrelj vseh razpečevalov ponarejenega vina. «Mislim, da zato, ker ji tozadnevne kazni več prinašajo, kot izda podpor za propadli vinogradniki. Za zle posledice pa plačuje znani Viribus unis», sem se pošalil.

Kmalu pa so bili ti problemi pozabljeni, ko sem se v polmrazu divne grobnice Galle Placidie, pogrezni za 1500 let nazaj. Njo, carjevo sestro je zajel 409. leta lepi Got Alarih na vojnem pohodu proti Rimu, ki ga je 410. leta šest dni temeljito ropal in zažgal. To je bila ena največjih plenitev zgodovine poleg one Carigrada 1204. leta, kjer so Krizariji pod vodstvom Benečanov cel mesec plenili grške konkurente Benetk, mesto sovražnikove cerkve. Alarih pa je prav kmalu nato «nenadoma» umrl in pokopani so ga z velikim delom rimskega plena v reki Busento. Ravno letos se je ustanovila družba, ki hoče z modernimi raziskovalnimi napravami najti in dvigniti ta zaklad, katerega zgodovinska vrednost je neprecenljiva. Zadeva pa ne napreduje, ker bi po zakonu zaklad najbrž zaplenili v muzejske svrhe. Tu v grobnici počiva tudi Got Ataulf Alarihov svak, ki ga je nasledil in se nato poročil z ujetjo carično, da tako zamajči mir z novim svakom, ker se mu je mudilo naprej na rop zlata v Španijo. Tam pa je našel le mrzlo jeklo morilčevega bodala. Tudi Gallin sin, car Valentinian III., ki počiva poleg nje, je padel pod bodalom, v manj slavem ropu lepa patricijske žene. Ko sem vse to premišljeval, strmeč v mavrične odseve mozaičnega svoda mavzoleja, sem se vprašal, kdo neki je ustvaril te čudovite umetnine. Gotiki barbar Ataulf? Rafinirana Placidia? Umetnik je dobil pogojeno plačilo in zgodovina ga je pozabila, njih pa ne.

«To bi bila snov za film!» sem pomislil, ko me je zmotila pegasta Nemka: «Oh kako grdi sarkofagi v tej lepoti!» Najbrž ni vedela, da so nekaj billi obiti s težko srebrno oblogo. Pojasil sem ji to in dodal: «Kaj bi mrličem srebral! Saj smo še živim v Auschwitzu dril zlate zobovje!» V opečno steno grobnice, je nekdo vzdal kosček zrcalca. Pred njim se je ustavilo dekletko in si barvalo ustnice. Večna ženska ničernost; ta vabi z živostjo usten prav Galle Placidie pa s prelestjo mozaikov! Polno prelest mozaičnih slik občutiš šele v svetli muzejski dvorani, kjer stoji razobesena v očeni višini kot slike doma. Dejal bi, da so vsi ti stotisoči barvitih drobec emalja in kamenčkov, ki jih je obzarjalo silno umetniško občuteje ustvarjalne sile, postali izotopi tega občutja. Saj ravno to mora biti ondo, kar povzroča, da iz sicer mrtve snovi sestavljene umetnine izžarevajo oni omamni žar, da prevzame mo stminjo pred njimi.

Teodora (? — 548. .) je dospela iz cirkusa na prestol in postala Justinianova žena. (S. Vitale, detajl mozaika)

HEROSKOP

HEROSKOP horoscope section with zodiac signs and their corresponding images and descriptions.

MILKO BAMBIC

Iz naših krajev

VAŽNA ZAKONA, KI JU NAŠI KMETJE SPLOH NE POZNAJO

Občutno znižanje taks in pristojbin ob nakupih in zamenjavah zemljišč

Doslej sta se le dva kmeta poslužila ugodnosti omenjenih zakonov - Tudi kmetje, ki so v zadnjih treh letih kupili zemljo za povečanje kmečke posesti, lahko dobijo povrnjene stroške - Vse ustrezne informacije dobite na Kmečki zvezi in Zvezi malih posestnikov

Na žalost je pri nas še mnogo kmetov - neposrednih odelovalcev, ki ne poznajo in se zato ne poslužujejo pri nakupu zemljišč ugodnosti dveh važnih zakonov, ki sta bila razglašena na tudi na naše področje. To sta državni zakon št. 114 z dne 24. februarja 1948 in zakon št. 604 z dne 6. avgusta 1954.

KORISTI DAVČNIH OLAJŠAV	
Vsi uradni spisi za prenos ali prepis kmečke posesti kakor tudi pristojbine v tej zvezi imajo pravico do sledečih davčnih olajšav:	
a) Taksa za vpis je znižana na desetino normalne takse, torej od 2 odst. na 0,20 odst. do vrednosti enega milijona in od 5 odst. na 0,50 odst. na vrednost, ki prekaša en milijon.	
b) Taksa za prepis je znižana in določena na 500 lir.	
c) Uradni spisi za prenos in vsa potrebna overovljenja so prosti koleka in se pišejo na navadni papir.	
Sejaj pa poglejmo praktično razliko v plačilu taksi, ki bi jih bil dolžan plačati kupec za vrednost 2 milijona lir:	
NORMALNE TAKSE	
Kolek	400 lir
Dodatna taksa za vpis	70.000 lir
Hipotekarne takse	3.500 lir
Skupno	70.800 lir
ZNIŽANE TAKSE ZA MALE POSESTI	
Kolek	— lir
Taksa za vpis	7.000 lir
Dodatna taksa za vpis	350 lir
Hipotekarne takse	500 lir
Skupno	7.850 lir

Te davčne olajšave veljajo tudi za pogodbe med sorodniki do tretjega kolena, kateri bi morali drugače plačati še večje pristojbine. Da se ne izgubi pravica do teh koristnih olajšav je potrebno predstavitelj finančnemu uradu (Uficio del Registro) v 20 dneh po sklenitvi pogodbi pristojno potrdilo, ki ga izda tukajšnje kmetijsko nadzornišvo, ali pa zacasno izjavo omenjenega nadzornišva, toda v tem primeru je potrebno, da v enem letu dostavi dokončno potrdilo.

Razumljivo je, da je treba pred sklenitvijo pogodbe obvestiti notarja, da se kupec namerava poslužiti omenjenih olajšav. Notar nato uredi vse potrebno za koleke in njegov honorar ki se tudi zniža na polovico pri sestavljanju kupne pogodbe izjavi, da ima kupec vse tiste pogoje, ki jih zakon zahteva.

Lahko se tudi zgodi, da si kupec v roku enega leta ne more preskrbeti potrebnega potrdila kmetijskega nadzornišva. V tem primeru bo moral plačati celotno takso, ima pa čas tri leta, da zahteva povračilo presežene vsote, če v tem času predloži dokončno potrdilo, ki si ga je medtem preskrbel.

POTREBNI DOKUMENTI ZA PRAVICO DAVČNIH OLAJŠAV
Potrebne dokumente (ati) za priznanje omenjenih olajšav predvideva prvi člen zakona št. 604, in sicer:
1. kupno-prodajna pogodba;
2. dokument izmenjave, ki potrjuje, da gre izključno za povečanje male posesti;
3. najemniška pogodba ali izlobovalna soudeležba, z delno soudeležbo pri izboru zemljišča najemniku ali pa soudeleženci;
4. dokumenti, s katerimi zakonci ali starši ali otroci kupijo ločeno, toda nesporno užitek in golo posestvo.

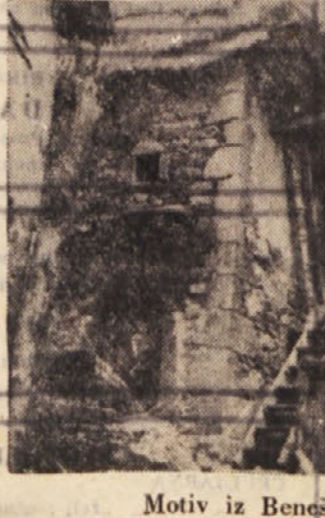
IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Zakaj ne skrbijo tudi za nas tako kot za skupino veronskih Nemcev

Pretekli teden so objavili časopisni vest, da so zbrali otroci področja Binghen ob Renu v Nemčiji, veliko igralc, ki jih bodo izročili svojim tovarišem iz Glazze pri Veroni, kjer govori 700 prebivalcev. Je danes nemško narčje, narčje, ki so ga prinesli sem iz Bavarske njihovi predniki - pastirji in oglatji ob koncu trinajstega stoletja.

Lišti nadalje poročajo, da bodo izročili darove za sv. tri kralje ob navzočnosti uradnih predstavnikov iz Verone, prefekta iz Binghena in generalnega konzula Zahodne Nemčije v Milenu. Ob tej priložnosti bo izročil prefekt iz Binghena 100.000 lir kot svoj delež za ureditev muzeja, v katerem naj bi zbrali vse najrednejše predmete, ki govorijo o zgodovini teh krajev. V Glazzi se pripravljajo, da v starih se bodo ustili otroci starejših nemških narčev, ki jim bo pripomnelo, da se bodo poneje naučili sodobne nemščine. V ta namen je že objavila Benška vlada tem ljudem več knjig, nemških slovnici in slovarjev. To novice so silili benški Slovenci, ki smu zatirana manjšina. Tam nek, visoko v veronskih gorah naj majhna skupina ljudi, ki govori še stano nemško narčje. Po približno sedem sto let bivanja v tem kraju, jo nado odkrije in gjej, zdaj se zanima za to majhno skupino ljudi, za njihovo narčje hodnonemška vlada, njen prefekt v Binghenu in glavni predstavniki italijanskih oblast iz Verone. Prvi in drugi žel, da bi se seznanili otroci Glazze na tvojih s svojimi nemškimi narčjem, da se potem laše naučili pri sodobne nemščine. To je, še lepo, z ene in druge strani ko pi. čemo te vrstice, ne oremb samolčati dejstva, daavimo tudi mi, benški Slovci, že med tisoč let v naših kraj, da nas je skoraj stokr. sed let prebivalcev v Glazzi, da smo strjena etična skupina, da nas loči od naših slo. akih bratov samo meja. Kl.

temu pa nismo deležni od videmskih oblast niti toliko pozornosti, kot jo je deležna od veronskih oblast majhna skupina starih Nemcev v Glazzi. Govorica everonskih Nemcev se prav gotovo bolj razlikuje od sodobne nemščine kot naše narčje od sodobne slovensčine. Vendar nam vidomsko oblast niso pripravili takšnih tedajev, da bi se naučili naši otroci pisati svoje narčje in bi prav gotovo ne dovolili, da bi ustanovili tečaj v Benški Sloveniji nek predstavniki jugoslovanske vlade.

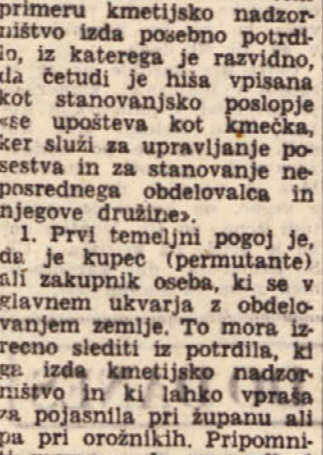
Motiv iz Benške Slovenije

Kokoserejci, ki se želijo poslužiti imenovanega prispevka za obnovo svojih vzreji, lahko naročijo pri Pokrajinskem kmetijskem nadzornišvu - Ulica Ghega 6 - najmanj 10 piščet ali valilnih jajc iste pasme. Naročila se sprejemajo do vključno 24. januarja.

Motiv iz Benške Slovenije

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Smrtna kosa v Nabrezini

Pok. Anton Pertot

Naš starejši rod se je pred prejšnji teden zredil kot za dva svoja člana, za dva Pertota, ki smo ju v petek položili v domačo gomilo. Anton Pertot je pred dvanajsetimi leti stoval svoj sedmi križ in smo bili mnenja, da se njegova življenjska pot ne bo tako kmalu skrajšala, saj je bil tvek ves čil in prožen. Poprjali ga bomo, ker je kot redkokdo razumel svojo življenjsko nalogo. Zgleden družinski poplavar, a hkrati tudi odličen vodilnik, ki mu ni bilo vseeno, kako si naš narod kupeje svojo usodo. Zaradi tega je po svojih močeh rad pomagal in prispeval k uski dejavnosti, ki je pomenila napredek. Kar ni mogel izvesti z besedo, to je tlelo v srcu in v njegovih napredni miselnosti. Razumel je, kako veliko vlogo igra prosveta v borbi za življenjski in narodni obstoj, posebno še v naših prilikah. Rad je obujal spomine na naše nekdanje zelo razgibano kulturno-prosvetno življenje. V nekdanji knjižnici in peskem društvu - ki sta bila

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Smrtna kosa v Nabrezini

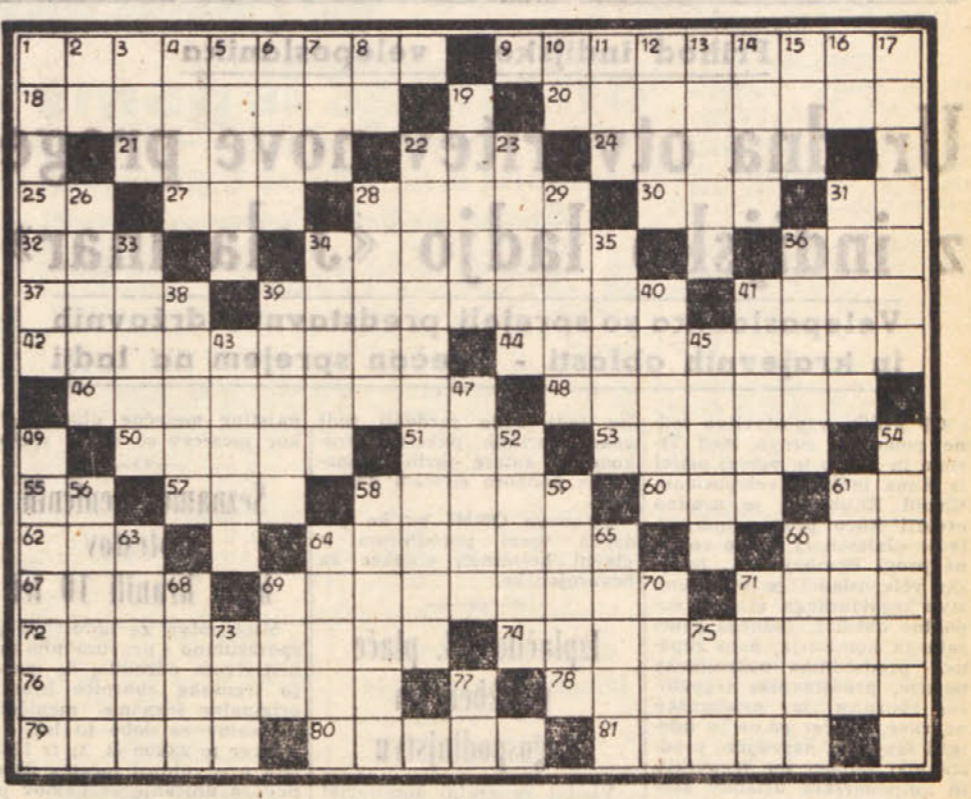
Pok. Anton Pertot

ponos naše vasi - je videl tudi svoj prispevek. Veselila ga je dramska dejavnost in rad se je spomnil na igralško skupino v Mariboru, pri kateri je odeloval po prvi svetovni vojni, ko je bil tamkaj zaposlen kot električar. Rad bi bil vnesel med mladino zanimanje za kulturno-prosvetno delo in se je veselil vsakega uspeha na tem področju. Naše podružnica Glazbene šole je imela v njem zvestega pobornika. Zanimal pa se je tudi za gospodarsko plat naše prosvete, čeprav ni aktivno posegel v to upravljanje. Zelo je ljubil naravo in se je zaradi tega dolgo let posvečal lovu in čebelarstvu. Čebelje življenje je temeljito poznal.

Mnogoštevilno je bilo spremstvo na njegovih zadnjih potih na dan sv. Stefana. Domača godba in pevski zbor sta mu iskrala zadnjo čast. Slava blagave spomina vrednemu možu! Potrpi družini naše iskreno soznanje!

Motiv iz Benške Slovenije

KRIŽANKA

Besede pomenijo:
 VODORAVNO: 1. spletkar, 9. menjalno, vrstilen, 18. začrtal, 20. preganjane, 21. nedotakljiva, nedvomna, čakaena, 22. velika riba, 24. zanemarjanje, 25. glasbena kratica, 27. enote ploskovne mere, 28. skregam (se), 30. pregovor, 31. osebni zaimsek, 32. domača žival, 34. ubožček, revček, 36. vrsta kobiljega teka, 37. odir, 38. pošast, poslan kot zastopnik, 41. moško ime, 42. razširim, izpredem, 44. drugo ime za staro grško Sparo, 46. z ledom obdan, 48. neurejen, vržen brez reda, 50. urim, 51. velik pič, 53. trna bolezen, 55. glj. 25. vod., 57. prisljv kolčinje, 58. majhen sik, 60. pritrilnica, 61. oblika pomožnega glagola, 62. severni jelen, 64. težen, ki sili v neko smer, 66. vprašalnica, 67. srednjeveška utrdba, 69. zaajam, vzkam zapuano stvar, 71. prikot Rena v Švici, 72. znamenit ruski učenjak, 74. ki ga ni mogoče prebrati, 76. tožnik, 78. postaviti, zgraditi, 79. neporočen možki, 80. mesto v Istri, 81. maneta.
 NAVPICNO: 1. jalovo, piškavo opravilo, 2. predlog, 3. kulturna rastlina, 4. obala (v primorskem narčju), 5. priokt reke Rhone v Franciji, 6. gorovje v Indiji, 7. oče po otroško, 8. stavčna nčkalnica, 10. enaka predloga, 11. otok med Anglijo in Irsko, 12. blapliva brezbarvna tekočina, 13. mesto v južni Franciji, 14. država na Blížnjem vzhodu, 15. mik. vabljivost, 16. števniki, 17. ki ga ni moč upoštevati, šaljiv, 19. zasmevanje, porčevanje, zasmeh, 22. preoražba, preoblikovanje, 23. vrsta alkohola, 26. nasprotje smage, 28. močan orjaški, 29. mesto na Tirolskem, 31. Masenetova opera, 33. kor rad lize, 34. števil, 35. cokoladi podobna masa, 36. brž ko, ravn, skuraj da, 38. primitivno vodno prevozno sredstvo, 39. prevzemniški zastupnikovega premoženja, 40. nepokoj, hrup, 41. grška boginja, 43. ne posost, 45. ljubovalni naziv za sorodnika, 47. prevejan, zvit, 49. nepopoln ton, zvok, glas, 52. godnja žival, 54. razpoloženje za boj, 56. sklenitev zakonke zveze, 58. industrijski kraj pod Bohorjem, 59. rimska boginja, 61. barjeva spojina, 63. vroč veter v Arabiji, 64. sredstvo za potrošenje, 65. neveljaven, kakor da ni bil sklenjen, 66. vrsta tekmovalnega čolna, 68. mera v zdravilstvu, 69. steza ceste, 70. del pohštva, 71. italijansko mosko štiva, 73. znaka za natrij in kalij, 75. del proge, 77. nikalnica.

RESITVE KRIZANKE IZ PREJŠNJE STEVILKE
 VODORAVNO: 1. ost, 4. Tomos, 8. gabez, 12. čep, 14. o. puh, 16. te'oc, 18. Marino, 20. lopar, 21. lotos, 22. kalen, 23. lopar, 24. sarnec, 25. senik, 26. so, 27. čez, 28. stvar, 29. splea, 30. ik, 31. ec, 32. stran, 33. Splet, 34. Ogri, 35. strel, 36. volok, 37. akri, 38. muren, 39. sarov, 40. vrtav, 42. komik, 44. mešič, 46. delim, 48. ko, 50. puran, 52. detel, 54. tetu, 55. urč, 57. harem, 59. Nemec, 61. cer, 62. Igor, 64. nared, 66. ceper, 68. vi, 69. 41. okvir, 71. totem, 73. rinef, 75. evadai, 77. Devin, 79. ledeno, 81. nit, 82. Tomaž, 83. kanon, 84. dar, 86. 2. skobec, 3. topaz, 4. tur, 5. oh, 6. Otoman, 7. seter, 8. gos, 9. ac, 10. emanat, 11. zaku, 12. cin, 13. ponosil, 15. par, 16. koc, 19. rek, 21. Laval, 22. kekih, 24. stremiran, 25. splovitve, 26. skrivitve, 28. stremah, 29. splošen, 30. igralec, 32. si-rop, 33. spred, 34. oktet, 35. Suk, 36. sam, 37. arč, 41. okvir, 43. karat, 45. čemer, 47. Maribor, 49. oravni, 51. neroda, 53. lepilo, 56. čokot, 58. metž, 60. cenen, 63. reč, 65. Dev, 67. red, 70. pat, 72. mik, 74. red, 76, 70. ta, 80. Na.

NA DVNEM ZAPADU

ČITATELJE,
 ki se želijo naročiti na PRIMORSKI DNEVNIK, prosimo, da kličete telefonsko številko 37-338, 4. b. ulavo našega lista v Ul. sv. Franciška 20/III. Lahko pa se obrnete naravnost na vsakega raznašalca.

Opozorjamo, da prejemanje naročniki list ceneje in poleg tega prejemanje novi naročniki kot nagrado se lepo slovensko knjigo ali gramofonsko ploščo z Avsenikovimi popevkami.

Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA
 Ul. sv. Franciška 20/III, tel. 37-338

Vreme večer: Najvišja temperatura 8,5, najnižja 5,3, zračni tlak 1000,2, rože, veter 36 km/h, burja, vlaga 61 odst., nebo oblačno, morje razburjeno, temperatura morja 11,1, 5,2 mm dežja.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 4. januarja
Sonce vzide ob 7:46 in zaton ob 16:33. Dolžina dneva 8:47. Luna vzide ob 2:10 in zaton ob 12:49.
Jutri, PONEDELJEK, 5. januarja
Simon

Prihod indijskega veleposlanika Uradna otvoritev nove proge z indijsko ladjo «Jalavihar»

Veleposlanika so sprejeli predstavniki državnih in krajevnih oblasti - Svečan sprejem na ladji

Ob priložnosti vzpostavitve redne pomorske proge med Trstom in Indijo je včeraj prišel iz Rima indijski veleposlanik Chand Khub, ki je uradno otvoril novo progo indijske ladje «Jalavihar», ki bo vozila na progi Bombaj-Trst. Indijski veleposlanik je v spremstvu trgovskega atašee do polne obiskal vladnega generalnega komisarja, nato županja, predsednika pokrajinske uprave, predstavnike trgovske zbornice ter pristaniške naprave. Zvečer pa se je udeležil skupno z najvišjimi predstavniki oblasti ter trgovskih in gospodarskih ustanov svečanega sprejema, ki ga je poveljnik priredil na ladji «Jalavihar».

Veleposlanik je ob prihodu na glavni postaji sprejel dr. Capon, ob pol enajstih je bil sprejem pri dr. Palamari, s katerim se je veleposlanik dobre pol ure razgovarjal o možnostih razvoja prometne proge med Trstom in Indijo. Med sprejemom na županstvu je župan izrekel veleposlaniku dobrodoščilo in mu izročil za spomin mestni pečat iz 14. stoletja.

Ob pol dvanajstih je veleposlanik odšel na sedež pokrajinske uprave, kjer ga je sprejel prof. Gregoretta skupno s pokrajinskimi odborniki. V pozdravnem nagovoru je prof. Gregoretta poudaril da sta prihod veleposlanika in otvoritev nove proge razveseljivo dejstvo za naše mesto, ker to pomeni začetek novih odnosov s prijateljsko Indijo, ki naj bi se razvijali v skupno korist na podlagi solidarnosti med obema narodoma in gospodarskega sodelovanja. Tržaško pristanišče z veselim pozdravlja ustanovitev nove proge z Indijo, ker se s tem krepijo in razvijajo tradicionalne prometne vezi z Vzhodom.

Prof. Gregoretta je svoj pozdrav zaključil z željo, da bi trgovske izmenjave in odnosi z Indijo prispevali k poglavitni medsebojni spoznavanju in sodelovanju. V spomin na to je kot študent zanimal za naše mesto in je bilo vprašanje tržaškega pristanišča tudi predmet nekoga njegovega izpita na univerzi.

Veleposlanik se je zahvalil za prijateljske izraze in poudaril, da dobro pozna Trst in njegova vprašanja. Ker se je kot študent zanimal za naše mesto in je bilo vprašanje tržaškega pristanišča tudi predmet nekoga njegovega izpita na univerzi.

Bančni uslužbenci zahtevajo boljše plače

Sindikati bančnih uslužbencev so le dni predložili zahtevo te stranke po izboljšavi delovnih razmer, neravnih pogojev in povišanju prejemkov. Sindikati zahtevajo znižanje tedenskega delovnega urnika na pet delovnih dni, zvišanje plače in pokojnin. Poleg tega pa zahtevajo tudi upoštevati normative pogojev, ki je zapadla 31. decembra, zlasti glede stalnosti službe.

Dan mater in otroka

Na pobudo ustanove «Opera Nazionale Maternità e Infanzia» bo tudi v Trstu 6. in 8. dan mater in otroka. Ob danu mater bo ob 10 v glavni dvorani «Metniškega in kulturnega krožka» svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kateri bodo nagradili 200 zaščitnih mater in vzgojiteljic starih 115 otrok, ki so v raznih zavodih in so se odlikovali pri učenju in disciplini. Po

Indijski veleposlanik Chand Khub v spremstvu pristaniških funkcionarjev na nabrežju.

Kako je z moko ustanove POA? Pokrajinska uprava bo razdelila oskrbovancem zavodov 1347 paketov

Darila bodo delili Trstu in v podeželskih občinah

Za svete tri kralje bo tudi letošnja pokrajinska uprava razdelila 1347 darilnih paketov svojim mladotletnim oskrbovancem v vseh zavodih in ustanovah. V vsakem paketu bo nekaj obleke, igra, in sladic.

40 dni bolnišnice zaradi padca z zida

40 dni se bo morala zdraviti 44-letna Melita Mlejnar, Cok od Sv. Miha. Sp. št. 139, ki je včeraj zlomila zapestje desne roke ter se udarila po nogah in tudi čelu. Cokova, ki je pripeljala v bolnišnico z zasebnim avtom, je povedala, da je hodila po robu zida na svojem vrtu in je zaradi mokrote zdrnila ter padla pod rob meter niže. Cokovo so zdravniki sprejeli na zdravilišče na ortopedskem oddelku.

Ukrepi v korist policistom

Obstoječi zakon ne dovoljuje policistom sodne policije, kot so agenti javne varnosti in karabinjerji, ki nadzorujejo tudi izvajanje predpisov za lov, da bi se sami udeleževali lova, ker so praktično vedno v službi, tudi ko so prosti.

Starejša ženska si zlomila nogo

Med hojo po hodniku stanovanja v Ul. Alfieri je 72-letna Marija Dobrila tako nerodno padla, da si je zlomila stegnenico desne noge. Ženska, ki so je pripeljali v bolnišnico z rešilnim avtom Rdečega križa, so sprejeli s pridržano prognozo na ortopedskem oddelku.

Priletni ženski podlegli poškodbam

Prvo je povozil lambretist, druga pa je padla v stanovanju in si zlomila stegnenico

Ronutti je vozil po Ul. Goppa proti Trgu Dalmacija. Naenkrat pa je agent upravne policije dal znak s pisčalko, da prihaja rešilni avto in je nadaljeval vožnjo z odprto sireno. Toda Ronutti je nadaljeval vožnjo in na križišču je prišlo med voziloma do trčenja. Nihče od obeh, ki so bile v vozilih, ni utrpel nobenih poškodb. Ronutti je izjavil, da ni slišal ne agentove pisčalke ne sirene rešilnega avta.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 3. januarja (t. j.) se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo je 13 oseb, porok pa je bilo 18.

Zasliševanje mladeniča ki je ranil prijateljico

Silvano Di Benedetto brez stalnega bivališča, ki je obtožen, da je s britvico ranil svojo bivšo prijateljico in znanca v nekem baru na Oberdankovem trgu, se je javil poljiškemu organu, ki so ga iskali. Sedaj ga zaslišujejo, vendar ni znan kaj pravi Di Benedetto. Govori pa se da se fant izgovarja, da je nedolžen in da ni ranil znanke, kateri ni niti videl.

Trčenje tovornika z rešilnim avtom RK

Razmeroma huda prometna nesreča, ki se je na srečo končala le s poškodbami na vozilih, se je pripetila včeraj dopoldne okoli 10 ure na križišču Ul. Goppa z Ul. P. Filzi. V nesrečo sta bila zapletena tovornik iz Vidma, ki ga je vozil Silvano Ronutti iz Faule, in rešilni avto Rdečega križa.

Pes povzročil padec Gropajca

Da bi se izognil psu, ki mu je prišel prav pred kolese vespe, s katero je vozil po trgu za katinarsko cerkvijo, je 34-letni Stanislav Kalc iz Gropajca 54 metrov zavil, a je pri tem izgubil ravnotežje in se zvrnil skupno z vozilom na tla. Takoj po nesreči se je Kalc odpravil v bolnišnico, kjer so mu zdravniki razkužili odrgnine na čelu, nosu in ustnicah ter rano nad desnimi očesom. Po nudi prvi pomoči so ga odločili v bolnišnico, kjer bo do 10 dni zdravljenja v domači oskrbi.

Opozorilo naročnikom v Jugoslaviji

Naročnike za NEDELJSKO izdajo našega lista v JUGOSLAVIJI prosimo da bi do 15. januarja 1959 nakazali naročnino za I. polletje v znesku din 720.— ali četrtletno v znesku din 360.— Naročnina mora biti plačana vedno vsaj četrtletno naprej.

BOCCACCIO opereta v treh dejanjih s prologom

Prolog, dramaturška predelava in prevod OSKAR KJUDER Režiser: ANTON KOREN Korepetitor: ERMINIJ AMBROZET Scenograf JOZE CESAR Baletni mojster ADRIJAN VILES

IV. GLEDALIŠKI PLES

16. januarja 1959 v večer. prostori doma na stadionu «Prvi maj» pri Sv. Ivanu

RAZNA OBVESTILA

Tržaški fitalistični klub st. Kešira, Danes, 4. t. m. bo v prstorij klubu, Ul. Roma 15-II. se staneke od 10. do 12. ure.

BARONI IN PRIPRAVNIKI

Rofarica Peginca daruje 1000 lir za Dijsko Matico.

VEČERJAJNE CENE NA TRGU NA DESELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

LOTERIJA

BARI	42	10	48	58
CAGLIARI	61	39	65	58
FLORENCA	76	25	82	18
GENOVA	50	32	77	89
MILANO	28	83	40	75
NEAPOLJ	54	21	39	82
PALERMO	24	53	71	85
ROMA	76	10	30	9
TURIN	83	48	80	55
BENETKE	7	52	28	32

ENALOTTO

X 2 2 X 1 X 1 2 1 1 2

NOCNA SLUŽBA LEKARN V JANUARJU

INAM, Al Cammello, Drevored XX. septembra 4; Godina, Trg Sv. Jakoba 1; Sponza, Ul. Montorsino 9; Vernaci, Trg Valmauro

FRANC LEGIŠA

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes 4. t. m. ob 15. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče. Zaljubljen soproga Marija, hčerka Olga z možem in družino, sin Ivan, brat Anton in ostalo sorodstvo.

LEOPOLD KOLEA

TRST, Ul. Cologna 9
Želi srečno vo leto.

MILIC

Bršički 10 -1-48

RIBARNICA DANEU

Opčine, Proseška ulica 47
Želi mnogo uspeha v novem letu 1959.

GOSTILNA IN PROJAJALN TOBAKA

MILIC
Bršički 10 -1-48

LEOPOLD KOLEA

TRST, Ul. Cologna 9
Želi srečno vo leto.

MALI OGLASI

NAJLEPŠA DARILA vam so rodnikom in prijateljem v Jugoslaviji in ameriški BUDA VEJTRIN JOPIC, MONTGOMERY dežni ali balonski pišči, dežnik, nogavice, ročavice, ko blaga za možko ali ženske obleke ali spominske predmete, kar vse lahko dobite po najugodnejši cenah v VELIKI MANUFAKTURNI TRGOVINI «MAGAZINI ALLA SVAZIONA» TRSTU, UL. CELINI 2. (Iz nekaj korakov od post. z). Stroške pošiljanja v Jugoslavijo krije ml. S tem odrezkom vam pribizamo poseben popust. Oglejte si, občudujte, nato boste lahko izbrali!

MALI OGLASI

EUROPA: «Cas življenja». Tehnični svetovni katalogi.
Verdi: «Dolgo vroče poletje». Roma: «Deset v ljubeznj». Roma: «Skrajna krinka».

Goriško-beneški dnevnik

Dogodki tedna

Cepljenje proti otroški paraliz

Pred dnevi je pokrajinski zdravstveni urad prejel nadaljnjih 1000 injekcij za cepjenje otrok proti otroški paraliz...

Goriški občinski svet

Jutri 29. decembra se bo sestel goriški občinski svet, ki bo razpravljal o interpelaciji levičarskih svetovalcev...

PSI, PSDI in deželna avtonomija

Selekcijski tajniki PSDI so imeli sestanke in sprejeli svoje stališče do upravnega dežele...

Gojenje sviloprejk ni več donosno

Gojenje sviloprejk, ki je dolgo v preteklosti rejcem zelo velik zaslužek, se je v zadnjem času močno skrbilo tudi po Furlaniji...

O Včeraj ob 13.30 so morali gasilci v Ulici Mazzini 17, kjer so se vnela šale v dimnikarju...

Urnik trgovin na Novo leto

Na Silvestrov večer se bodo vse trgovine zapirale ob poljubni uri, na Novo leto pa bodo zavrtle vse trgovine...

Baronica Maria Tacco je podarila zavodu Contavalle večjo količino hrane, za katero se ji zahvaljuje zveza trgovcev.

DEZURNA LEKARNA Daues posluje ves dan in ponoči lekarna Cristofoletti, Travnik 14, tel. 29-72.

TEMPERATURA VCERAJ Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 11 stopinj ob 12. uri...

Občinski svet v Števerjanu Na zadnji seji števerjanskega občinskega sveta so izbrali za sluginjo osnovne šole na Valerisču Bogomilo Podveršič...

Včeraj dopoldne sta se v Sovodnjah poročila Adele Cotic in Vilko Tomšič iz Sovodnje...

Kino v Gorici CORSO. 14.30: «Prelepe Sabrinine noge, M. Van Doren in A. Cifariello.

VERDI. 14.30: «Mornarji, ženske in nesreče, A. Lane in U. Tognazzi.

VITTORIA. 14.00: «4. pašopok, R. Schneider in H. Moser, barvni film.

CENTRALE. 15.00: «Snežna kraljica», risani film po znani Andersenovi pravljici.

MODERNO. 15.00: «Na frontih».

Sklepi občinske gradbene komisije

V preteklem tednu se je sestala občinska gradbena komisija pri bolnišnici Brigata Pavla...

Rojstva, smrti in poroke V goriški občini se je v tednu od 21. do 27. decembra rodilo 12 otrok...

RODILI SO SE: Patrizia Aquilino, Laura Cucci, Giuliana Marangon, Marilena Vecchietti, Maria Jurich, Alessio Bressan, Damiana Marassi, Livio Rossi, Sergio Dragonetto, Mario Tavagnuti, Enzo Pavletić, Marino Masini.

UMRLI SO: 76-letni upokojenec Isidoro Bressan; 72-letni upokojenec Emilio Martini; 83-letna gospodinja Marija Godina vd. Mrakič; 43-letna gospodinja Angelina Floran; 56-letni upokojenec Luigi Gismano; 63-letna gospodinja Elisabetta Colugnati vd. Angelini; 32-letna uradnica Nella Boschi por. De Mari; 43-letni otrokni Abramo Barbian; 59-letni upokojenec Antonio Andraessich; 74-letni upokojenec Antonio Patreuzzi; 93-letni upokojenec Giovanni Anardo; 78-letni brivec Gustavo Martinz.

POROČILI SO SE: občinski delavec Maria Specher in delavka Emma Barbarino; uradnik Dario Vinci in uradnica Liliana Orlando; težak Mario Terpin in delavka Elidia Terzič; odvetnik dr. Eriano Fozzo in učiteljica Maria Lucrezia.

Kakor smo poročali v včerajšnjem članku, o najstarejšem goriškem Trgu sv. Antona, so delavci občinskega tehničnega urada pričeli odstranjevati zgornjo zemeljsko plast...

GORIŠKO SLOVENSKO SILVESTROVANJE

bo v PROSVETNI DVORANI Organizira ga klub «S. Gregorčič». Igral bo orkester COSMARIO. Vabljeni!

Mednarodno žensko košarkarsko srečanje

Jugoslovanske košarkarice 11. jan. proti italijanskim

Kalušičeva ne bo mogla nastopiti - Samo sedem dni kolektivnega treninga BEOGRAD, 27. - Kot znano bo jugoslovanska ženska košarkarska reprezentanca nastopila 11. januarja v Benetkah proti reprezentanci Italije...

skvo ekipi in da se zaenkrat jugoslovanska zveza še ni odločila ali naj upošteva predstavnice italijanske zveze...

RODANGE, 27. - Luksemburčan Jean Schmitt zmagal na mednarodnem košarkarskem krosu v Rodangeu, 21.800 km dolgo progo je prevozil v času 58'31".

SMUCANJE Nastopi italijanskih smučarjev v inozemstvu BOZEN, 27. - V prihodnjih dneh bodo italijanski alpski smučarji Paride Milanti, Roberto Scopaces, Giuseppe Dentice, Aldo Pedroncelli, Giuseppe Dato, Aldo Zulian, Felice Denicò in Carlo Senoner odpotovali v Adelboden v Švicco, kjer bodo 4. in 5. januarja nastopili na mednarodnem tekmovalju v alpskih disciplinah...

NOGOMET Zapletljaji v prvenstvu «primorske podzveze» KOPER, 27. - V primorskem nogometnem prvenstvu je nastopilo več zapletljajev...

Wright premagal Spallotto

Amonti je z zmago nad Baccheschijem osvojil državno prvenstvo srednjetežke kat. - Douglas premagal Tržačana Busetta

RIM, 27. - Za nocojšnjo bokarska prireditel v Rimu je klub menadri odpovedi Eumeza in njegovi nadomestnici v četrtem Teodom Wright...

SAO PAULO, 27. - Za letošnji tradicionalni «Silvestrov tek» v Sao Paulu vladalo veliko zanimanje tako v Braziliji kot v Evropi...

Hart premagal Dupasa MIAMI, BEACH, 27. - Garnet Sugar Hart, drugi najboljši boksar srednjevelike kategorije na svetu, je sinoči po večmesnem premoru, nastopil v Miami Beachu...

SMUCANJE Nastopi italijanskih smučarjev v inozemstvu BOZEN, 27. - V prihodnjih dneh bodo italijanski alpski smučarji Paride Milanti, Roberto Scopaces, Giuseppe Dentice, Aldo Pedroncelli, Giuseppe Dato, Aldo Zulian, Felice Denicò in Carlo Senoner odpotovali v Adelboden v Švicco, kjer bodo 4. in 5. januarja nastopili na mednarodnem tekmovalju v alpskih disciplinah...

Danes v Trstu

NOGOMET

Libertas - Gradese, diletant, igrašče v Ul. Flavia ob 14.30; Cremonese - Pontiana, diletant, igrašče v Ul. Flavia ob 14.30; San Giovanni - Fiumicello, diletant, igrašče pri Sv. Ivanu ob 14.30; Cava Romana - Aquileia, diletant, igrašče v Nabrezini, ob 14.30; Muggesana - Ronchi, diletant, igrašče v Miljah, ob 14.30.

ATLETIKA

Pokrajinsko prvenstvo v krosu za mladince, juniorje in seniorje. Organizira FIDAL. Igrašče pri Sv. Alojziju, začetek ob 9.30.

RUGBY

Rugby Trieste - Flamma d'Oro Padova, promocione, beneško-jujska skupina. Igrašče pri Sv. Alojziju ob 13.30.

KOSARKA

Obnovljeno balkansko košarkarsko prvenstvo BUKARESTA, 27. - Na konferenci predstavnikov federacij balkanskih držav so sklenili, da bodo spet obnovili balkansko prvenstvo v košarki...

Štrifto namesto Mihalica - Baldi namesto Perroneja

Faria spet favorit? SAO PAULO, 27. - Za letošnji tradicionalni «Silvestrov tek» v Sao Paulu vladalo veliko zanimanje tako v Braziliji kot v Evropi...

Evropski udeleženci «Silvestrovega teka»

SAO PAULO, 27. - Za letošnji tradicionalni «Silvestrov tek» v Sao Paulu vladalo veliko zanimanje tako v Braziliji kot v Evropi...

Kino na brččinah

BURT LANCASTER KIRK DOUGLAS predvaja danes 28. t. m. z začetkom ob 15. uri Technicolor film:

Dvoboj pri O. K. Corralu

V ponedeljek 29. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma.

KONFEKCIJA «AL CORSO» - GORICA CORSO ITALIA 7 Od 29. decembra dalje SPLOŠNA LIKVIDACIJSKA RAZPRODAJA vsega blaga po izredno nizkih cenah

RIHARD OREL

Benečanske narodne in cerkvene pesmi

Najprvo je nabrala in zapisala pesne «arie» za violino brez teksta. Zapisala je še kakih 10 variant motivov...

REZJANSKI PLESNI MOTIV

Živo u u 100 Stolica. Olt. trnavač (violin) Yunkaravač (v čelo) i. l. d.

Pravi zelo lep s koreografskega vidika, prijeten vtis.

Ker sem čul, da imajo tudi v cerkvi nekaj petja v rezjansčini, sem se za to zanimal, ali pozvem kaj več. Že pred davnim časom so jim slovenski duhovniki, ki so tam službovali, prevredili nekaj psalnov v rezjansčino...

SPORT SPORT X SPORT

Bokarska prireditel v Rimu

Wright premagal Spallotto

Amonti je z zmago nad Baccheschijem osvojil državno prvenstvo srednjetežke kat. - Douglas premagal Tržačana Busetta

RIM, 27. - Za nocojšnjo bokarska prireditel v Rimu je klub menadri odpovedi Eumeza in njegovi nadomestnici v četrtem Teodom Wright...

Obnovljeno balkansko košarkarsko prvenstvo

BUKARESTA, 27. - Na konferenci predstavnikov federacij balkanskih držav so sklenili, da bodo spet obnovili balkansko prvenstvo v košarki...

Štrifto namesto Mihalica - Baldi namesto Perroneja

Faria spet favorit? SAO PAULO, 27. - Za letošnji tradicionalni «Silvestrov tek» v Sao Paulu vladalo veliko zanimanje tako v Braziliji kot v Evropi...

Evropski udeleženci «Silvestrovega teka»

SAO PAULO, 27. - Za letošnji tradicionalni «Silvestrov tek» v Sao Paulu vladalo veliko zanimanje tako v Braziliji kot v Evropi...

Kino na brččinah

BURT LANCASTER KIRK DOUGLAS predvaja danes 28. t. m. z začetkom ob 15. uri Technicolor film:

Dvoboj pri O. K. Corralu

V ponedeljek 29. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma.

Pravi zelo lep s koreografskega vidika, prijeten vtis.

Ker sem čul, da imajo tudi v cerkvi nekaj petja v rezjansčini, sem se za to zanimal, ali pozvem kaj več. Že pred davnim časom so jim slovenski duhovniki, ki so tam službovali, prevredili nekaj psalnov v rezjansčino...

URKIDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 5, II. s.d. - TELEFON 93-908 IN 94-638 - Poštni predal 559 - UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 - Tel. št. 37-338 - Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-11 - Tel. št. 33-82 - OGLASJI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. št. 37-338 - CENE: OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stoletja: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir, - MALI OGLASJI: 30 lir beseda.

Jutri stopi v veljavo sklep vlade o konvertibilnosti lire V nakupu bo dolar najmanj po 620,50 in prodaji pa največ po 629,50 lir

Ta tečaj velja za tiste lire, ki jih posedujejo v vseh državah izven dolarskega območja Vladni odlok o znižanju carinskih tarif za 10 odst. od 1. januarja 1959 dalje v smislu določb sporazuma o Skupnem evropskem tržišču

(Od našega dopisnika) Danes popoldne je bila v Rimu ena izmed najvažnejših vladnih bitij sprejeti nujni sklepi zaradi konvertibilnosti italijanske lire, ki ga je po sebi vlada njen predsednik tako obrazil.

Podpis sporazuma o Asuanskem jezu med ZSSR in ZAR Kairo, 27. - Kairski radio je sporočil, da so predstavniki vlad ZSSR in ZAR podpisali sporazum, na podlagi katerega vlada ZSSR dala na razpolago finančno pomoč za zgraditev prve faze Asuanskega jezusa. Sporazum je bil podpisan v Kairu. Za vlado ZAR ga je podpisal maršal Abdel Hakim Amer, podpredsednik vlade, za vlado ZSSR pa Pavel Nikitin, podpredsednik sovjetske komisije za gospodarske odnose z inozemstvom in načelnik sovjetske delegacije, ki je v dolič pogajanja.

Tudi šterling, nemška marka in druge valute bodo postale od ponedeljka dalje konvertibilne

Minister za gospodarstvo Zahodne Nemčije Erhard zatrjuje, da je uvedba konvertibilnosti glavnih evropskih valut zgodovinski dogodek in da pomeni odločen preokret v gospodarskih odnosih med državami

LONDON, 27. - Britanska zakladnica sporoča, da bodo od 10. ure v ponedeljek šterlingi, ki jih imajo ali ki jih bodo nabavili tisti, ki ne bivajo na področju šterlinga, svobodno prenosni po vsej svetovni. Vsi ti šterlingi se bodo lahko menjali v dolarje po uradni menjalnici. Pri tem ne bo nikakršne spremembe paritete šterlinga z dolarjem, ki bo ostala še naprej v višini 2,78 do 2,82 dolara. Ohranjeno bo tudi nadzorstvo nad menjalnimi valutami. Tudi ne bo spremenjena politika glede prenosa kapitala izven področja šterlinga.

Francoski frank (Nadaljevanje s 1. strani) lista Molleta; za francosko ljudstvo pa malo prijetno in zaporedno božično darilo, ki skok nazaj na političnem področju. Medtem ko je vlada sprejela svoje ukrepe pa je ravnatelj francoskega državnega sklada Schweitzer odstopal v Washington. Tam so oblikovali namenove denarnega sklada pojasnil smisel ukrepov francoske vlade ter zagotovili ZDA, da se je Francija obvezala za politiko "austeriteta" in da bo držala obvezo, ki jo je sprejela pred skok nazaj na političnem področju.

Skupna izjava KPI in KPF Rim, 27. - Današnja "Unita" objavlja skupno izjavo Komunistične partije Italije in Komunistične partije Francije. V izjavi se najprej poudarja, da je večja obsejna kriza zahodnega imperialističnega sistema in reakcionarnih nestr. velike kapitalistične buržoazije. "Zgodovinske naloge marksistično-leninističnih partij delavskega razreda kot avantgardnih sil v borbi za mišljenje Evrope so v Zahodni Evropi postale bolj težavne in nujnejše," se reče dalje v izjavi. Za vzpostavitev medn.

7 dni v svetu ZSET, je v Franciji prezele to nalogo desnica, to se pravi Samouelle. Ta je v nekem uradnem dokumentu dejal, da je ZSET sklojilico in da namevra Francija zadržati revizijo ustanovne pogodbe. (Sicer je Soustelle pozneje deloma stvar prekril, toda bolj zaradi videza kot zaradi pričanja.) Francija se tudi tukaj boji da bo zagospodarila Nemčija, medtem ko bo hotela biti ona sama sodilna sila v Skupnem evropskem tržišču. Toda malo je verjetno, da bi mogla Francija v takem tekmovalstvu prekositi Nemčijo. Za to je že zelo počuna evropska plačilna zveza, ki bo sedaj prenehala: Francija je junor dolarjev podjil, Nemčija pa je v tem okviru nudila nad milijardo posojil.

Neprijazne okoliščine za začetek SET Finančni pretres v Franciji pa niti ne kako osamljeno, zgolj francosko vprašanje, temveč je povezano s celim kompleksom mednarodnih denarno-gospodarskih vprašanj, ki grejo od konvertibilnosti raznih valut in evropske plačilne zveze do evropskega skupnega tržišča. Dejstvo je, da so pri raznih mednarodnih denarno-gospodarskih ustanovah razne deleže na različne načine udeležene: nekatere kot dolžnice in druge kot upravnice, nekatere mednarodne gledajo nekatere deleže za upanjem, druge s strahom. Na programu niso samo spremembe, ki se nanašajo na frank, temveč je tudi Anglija najvažnejša konvertibilnost šterlinga. V Angliji bo sledila liberalizacija uvoza z dolarskega področja, medtem ko bo sklenjen avoz s področja SET. Ne po doben način bodo odgovorile države evropske gospodarske skupnosti. In ker bo za tuje francosko blago ceneje kot za Francoze, se bo povečal francoski izvoz, omejen pa bo uvoz. Razno blago bo imelo v kako smer svobodno pot, drugam pa bati pa vrata zaprta. Isto blago bo imelo tako ceno tukaj in ne posebno daleč pa bo ceno za drugična.

Mnogo uspehov v novem letu 1959 želimo vsem našim odjemalcem in čitateljem naših knjižnih izdaj

Da obdarujete za Novo leto Vaše sorodnike in prijatelje Vam nudimo naše nove izdaje: Pečar-Zagorac: EGIPT, vezava v pl. 1.100.- Kenneth Roberts: ARUNDEL, pl. 1.400.- Mitojkovič: KRI NA LISTJU, br. 600.- Ingolič: KJE STE LAMUTOVI, pl. 1.500.- Tolstoj: TRNOVA POT I. - III., pl. 2.800.- Melik: JUGOSLAVIJA, pl. 2.300.- PISMA NA SMRT OBSOJENIH, pl. 1.000.-

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE LJUBLJANA - Mestni trg št. 26, Čopova št. 3. Trg revolucije št. 19; CELJE - Trg V. kongresa. Čitalci iz Trsta lahko kupijo knjige v KNJIGARNI v Trstu Ul. sv. Frančiška 20